

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

Εις μνήμην

Γεννήθηκε στην Τσάδα της Πάφου, στις 26 Φεβρουαρίου 1938. Ήταν το τέταρτο παιδί της οικογένειας του Μιλτιάδη. Στην οικογένεια του Ευαγόρα ανήκει – δεύτερος ξάδερφος – και ο Στέλιος Μαυρομμάτης.

Πέρασε τις 6 τάξεις του Δημοτικού

σχολείου με άριστα. Την 1η Απριλίου 1953, ο Ευαγόρας πρωταγωνιστεί σε διάφορες διαδηλώσεις κατά των Άγγλων. Συγκεκριμένα, στις 2 Ιουνίου θα γινόταν η στέψη της βασίλισσας Ελισάβετ. Στην Αγγλία και σε όλες τις αποικίες γίνονταν προετοιμασίες για το μεγάλο γεγονός. Στην Πάφο στο «Ιακώβειο Γυμναστήριο» αναρτάται η αγγλική σημαία, γεγονός που εξοργίζει τους μαθητές. Παραμονή της στέψης, οι μαθητές της Πάφου και οι φοιτητές του Λιασιδίου Κολεγίου οργάνωσαν διαδήλωση με αίτημα να υποσταλεί η αγγλική σημαία και να εκκενωθεί το γήπεδο τους από στρατιώτες και αστυνομικούς. Ο 15χρονος τότε Ευαγόρας αναρριχάται στον ιστό, κατεβάζει και σκίζει την αγγλική σημαία: το γεγονός αυτό έδωσε το έναυσμα για επέκταση των διαδηλώσεων. Οι μαθητές και το πλήθος συγκρούονται με την αστυνομία, η οποία ενισχύεται από Τούρκους. Ο διοικητής στέλνει διαταγή να αποσυρθούν οι αστυνομικοί, γιατί δεν έπρεπε η στέψη της βασίλισσας να αμαυρωθεί με αίμα. Έτσι οι μαθητές παρέσυραν ό,τι είχε σχέση με τους εορτασμούς για την στέψη. Η Πάφος έγινε το μόνο μέρος όπου δεν γιορτάστηκε η στέψη. Ο Ευαγόρας συνελήφθη, αλλά αφέθηκε ελεύθερος λόγω της μικρής του ηλικίας. Σε ηλικία 17 χρόνων, ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης εγκατέλειψε το σχολείο και εντάχθηκε στις αντάρτικες ομάδες της ΕΟΚΑ. Στις 17 Νοεμβρίου 1955 οι μαθητές του Γυμνασίου συγκεντρώθηκαν και προετοίμαζαν μια διαδήλωση από τις γνωστές που οργάνωνε η ANE (Άλκιμος Νεολαία ΕΟΚΑ) ως αντιπερισπασμό. Οι στρατιώτες είχαν διαταγή να πυροβολήσουν αδιάκριτα τους διαδηλωτές. Ο Ευαγόρας συλλαμβάνεται και οδηγείται στο δικαστήριο με την κατηγορία ότι συμμετείχε παράνομα σε οχλαγωγίες. Ο Ευαγόρας δεν παραδέχτηκε την κατηγορία και η δίκη αναβλήθηκε για τις 6 Δεκεμβρίου. Ήταν η αρχή του τέλους. Μια μέρα πριν τη δίκη, μπαίνει κρυφά στο σχολείο και αφήνει στην έδρα ένα σημείωμα:

Παλιοί συμμαθηταί,

Αυτή την ώρα κάποιος λείπει ανάμεσά σας, κάποιος που φεύγει αναζητώντας λίγο ελεύθερο αέρα, κάποιος που μπορεί να μη τον ξαναδείτε παρά μόνο νεκρό. Μην κλάψετε στον τάφο του. Δεν κάνει να τον κλαίτε. Λίγα λουλούδια του Μαγιού σκορπάτε του στον τάφο. Του φτάνει αυτό

ΜΟΝΑΧΑ.

Θα πάρω μιαν ανηφοριά θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Θ' αφήσω αδέλφια συγγενείς, τη μάνα, τον πατέρα
μεσ' τα λαγκάδια πέρα και στις βουνοπλαγιές.
Ψάχνοντας για τη Λευτεριά θα 'χω παρέα μόνη
κατάλευκο το χιόνι, βουνά και ρεματιές.

Τώρα κι αν είναι χειμωνιά, θα 'ρθει το καλοκαίρι
Τη Λευτεριά να φέρει σε πόλεις και χωριά.

Θα πάρω μιαν ανηφοριά θα πάρω μονοπάτια
να βρω τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά.

Τα σκαλοπάτια θ' ανεβώ, θα μπω σ' ένα παλάτι,
το ξέρω θαν απάτη, δεν θαν αληθινό.

Μεσ' το παλάτι θα γυρνώ ώσπου να βρω τον θρόνο,
βασίλισσα μια μόνο να κάθεται σ' αυτό.

Κόρη πανώρια θα της πω, άνοιξε τα φτερά σου
και πάρε με κοντά σου, μονάχα αυτό ζητώ.

Γειά σας παλιοί συμμαθηταί. Τα τελευταία λόγια τα γράφω σήμερα για σας. Κι όποιος θελήσει για να βρει ένα χαμένο αδελφό, ένα παλιό του φίλο, ας πάρει μιαν ανηφοριά ας πάρει μονοπάτια να βρει τα σκαλοπάτια που παν στη Λευτεριά. Με την ελευθερία μαζί, μπορεί να βρει και μένα. Αν ζω, θα μ' βρει εκεί.

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

Στις 18 Δεκεμβρίου 1956 μαζί με άλλους 2 συναγωνιστές του μετέφεραν όπλα και τρόφιμα από την Λυσό. Ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωποι με αγγλική περίπολο. Οι 2 συναγωνιστές του Ευαγόρα κατάφεραν να διαφύγουν, αλλά ο ίδιος συνελήφθη. Στην κατοχή του είχε ένα οπλοπολυβόλο Μπρεν γρασαρισμένο. Ήταν συνεπώς ανέτοιμο για να χρησιμοποιηθεί. Επίσης κουβαλούσε 3 γεμιστήρες γεμάτες.

Κατηγορήθηκε για κατοχή και διακίνηση οπλισμού και μεταφέρθηκε στη Λευκωσία και η δίκη ορίζεται για τις 25 Φεβρουαρίου. Στη δίκη του ο Παλληκαρίδης δεν άφησε περιθώρια στους δικηγόρους του να τον υπερασπιστούν, αφού παρά τις αντιρρήσεις τους παραδέχθηκε την ενοχή του:

Γνωρίζω ότι θα με κρεμάσετε. Ό,τι έκαμα το έκαμα ως Έλλην Κύπριος όστις ζητεί την Ελευθερίαν του. Τίποτα άλλο.

Την επόμενη μέρα της καταδίκης του Παλληκαρίδη, οι μαθητές του Γυμνασίου Πάφου απείχαν από τα μαθήματά του σε ένδειξη διαμαρτυρίας και έστειλαν τηλεγράφημα στον Χάρτινγκ, με το οποίο του ζητούσαν να απονεμηθεί χάρη στον Ευαγόρα. Όλος ο κόσμος αρχίζει μια προσπάθεια να σώσει τον νεαρό μαθητή. Η Ελληνική κυβέρνηση προσπαθεί να αποτρέψει την εκτέλεσή του. Η Κυπριακή αδελφότητα Αθηνών ζητά προσωπική παρέμβαση του βασιλιά Παύλου. Η Βουλή των

Ελλήνων στέλνει τηλεγραφήματα προς την Βουλή των Κοινοτήτων και τα Ηνωμένα Έθνη. Ο Αρχιεπίσκοπος Δωρόθεος, ο Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας Γεννάδιος, ο δήμαρχος Λευκωσίας κ. Δέρδης, 40 Εργατικοί Άγγλοι βουλευτές, συντεχνίες, ο Αρχιεπίσκοπος Νοτίου Αφρικής Νικόδημος, ο Αμερικανός Γεωρυσιαστής Fulton, απλοί πολίτες προσπαθούν να ματαιώσουν αυτή την εκτέλεση. Ο Χάρτινγκ όμως και η Αγγλική διπλωματία απορρίπτει την απονομή χάριτος.

Ο Ευαγόρας στο τελευταίο γράμμα του δηλώνει:

Θ' ακολουθήσω με θάρρος τη μοίρα μου. Ίσως αυτό να ναι το τελευταίο μου γράμμα. Μα πάλι δεν πειράζει. Δεν λυπάμαι για τίποτα. Ας χάσω το κάθε τι. Μια φορά κανείς πεθαίνει. Θα βαδίσω χαρούμενος στην τελευταία μου κατοικία. Τι σήμερα τι αύριο; Όλοι πεθαίνουν μια μέρα. Είναι καλό πράγμα να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα. Ώρα 7:30. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα. Μη ρωτάτε γιατί.

Συγκλονιστικό επίσης αποτελεί το ποίημα, του Φώτη Βαρέλη, που μετέδωσε ο ραδιοφωνικός σταθμός της Λευκωσίας :

Εψές πουρνό, μεσάνυχτα, στις φυλακής την μάντρα,
μες στις Κρεμάλας την θελιά σπαρτάραγε ο Βαγόρας.

Σπαρτάρησε, ξεψύχησε, δεν τά 'κουσε κανένας.

Η μάννα του ήταν μακριά, ο κύρης του δεμένος,
οι νιοί συμμαθητάδες του μαύρ' όνειρο δεν είδαν
κι η νιά που τον ορμήνευε δεν άκ' σε νυχτοπούλι.

Εχθές πουρνό, μεσάνυχτα, θάψαν τον Ευαγόρα.

Σήμερα Σάββατο ταχιά όλ' η ζωή σαν πρώτα.

Ετούτος πάει στο μαγαζίν, εκείνος πάει στον κάμπο,
ψηλώνει ο κτίστης εκκλησιά, πανίν απλώνει ο ναύτης
και στο σκολειόν ο μαθητής συλλογισμένος πάει.

Χτυπά κουδούνι, μπαίνουνε στην τάξη του ο καθένας.

Μπαίνουν η πρώτη η άτακτη κι η Τρίτη που διαβάζει
μπαίνει κι η Πέμπτη, αμίλητη, η τάξη του Ευαγόρα.

- Παρόντες όλοι; – Κύριε, ο Ευαγόρας λείπει.

- Παρόντες!!! λέει ο δάσκαλος και με φωνή που τρέμει:

- Σήκω, Ευαγόρα, να μας πεις ελληνική ιστορία.

Ο δίπλα, ο πίσω κι ο μπροστά, βουβοί και δακρυσμένοι,

αναρωτιούνται στην αρχή, ώσπου η σιωπή τους κάμνει

να πέσουν μ' αναφυλλητό ετούτοι κι όλη η τάξη

- Παλληκαρίδη, άριστα! Ευαγόρα, πάντα πρώτος!

Στους πρώτους πρώτος, άγγελε πατρίδας δοξασμένης,

συ μέχρι χθες της μάνας σου ελπίδα κι αποκούμπι

και του σκολειού μας σήμερα Δευτέρα Παρουσία

Τόπε κι απλώθηκε σιωπή πα στα κλαμένα νιάτα,

που μπρούμυτα σκεπάζανε της τάξης τα θρανία

έξω από 'κείνο τ' αδειανό, παντοτεινά γεμάτο!

Απαχονίστηκε στις 14 Μαρτίου 1957, σε ηλικία μόλις 19 ετών. Ήταν ο νεαρότερος αλλά και ο τελευταίος αγωνιστής που απαχονίστηκε από τους Άγγλους.

Ο τάφος του βρίσκεται στα Φυλακισμένα Μνήματα στη Λευκωσία.

(Έτσι εγεννήθη ο ύμνος. «Που λέει και θα λέει για πολλά χρόνια και για όλους τους λαούς του κόσμου πώς...». Πού υπήρχε στο αναγνωστικό της ΣΤ' Δημοτικού και εδιδάσκετο. Το υπουργείο όμως Παιδείας, δίχως το Εθνικής πια, Θρησκευμάτων διά βίου μάθησης, της Οικονομίας και της αγοράς, αυτομόρφωσης και ... Κεμάλ Ατατούρκ το απάλειψε, βάζοντας στη θέση του ποίημα ενός Τούρκου).

Κάποιοι Έλληνες.

1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ

1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ

1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ
ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ

Το σπουδαίο
πρόσωπο του
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΡΑΪΩΑΝΗ
επίσης από 14.3.2007
είναι διαθέσιμο και στην
αγγλική γλώσσα

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΡΑΪΩΑΝΗΣ
Επίτιμος μέλος της Γενικής
Προεδρίας Ε.Ο.Κ.Α.
Αναγνώστης της 14.03.1957

ΜΕΡΕΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ
ΚΗΛΕΜΟΝΩΝ
1904-12

ΕΠΙΘΕΤΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

